

L'Arxiu de textos catalans antics (ATCA). —En un país noble, culte, ric i lliure (Espriu dixit), l'Arxiu de textos catalans antics (ATCA) seria l'obra de tots els departaments de totes les universitaris que es dediquessin a l'estudi de la llengua d'aquest país ideal; a Catalunya, però, és l'obra d'una sola persona: mossèn Josep Perarnau i Espelt, amb la col·laboració eficaça d'un segon de bord, el Dr. Jaume de Puig i Oliver. L'edició d'aquesta publicació singular, única en el seu gènere en el món de la filologia romànica, és a càrrec de l'IEC i de la Facultat de Teologia de Catalunya.

L'ATCA començà la seva peculiar singladura l'any 1982. Fa pocs mesos s'ha publicat el darrer volum (18), dedicat a l'obra de sant Vicent Ferrer, un volum impressionant de 1.168 densíssimes pàgines.

Cada volum de l'ATCA consta de les seccions següents: 1. Articles; 2. Notes i documents; 3. Secció bibliogràfica, que es compon de: 3.1. Butlletins bibliogràfics; 3.2. Recensions; 3.3. Notícies bibliogràfiques; 4. Índexs.

La primera secció de l'ATCA, al llarg de la història d'aquesta publicació, ha donat a conèixer obres cabdals de la història de cultura catalana, que havien romàs inèdites, tant en llengua catalana com en llatí, juntament amb estudis de primera fila científica dedicats a aspectes diversos de les obres i els autors catalans des de l'època medieval fins al 1800.

Les edicions de textos de l'ATCA es caracteritzen pel fet que cada pàgina consta de quatre pisos textuais: *a)* edició del text; *b)* aparat crític dels diversos manuscrits col·locionats; *c)* aparat de fonts que l'autor del text cita de manera directa o indirecta; *d)* notes, que en la major part dels casos constitueixen un veritable comentari —lingüístic, teològic, filosòfic i històric— de l'obra. Cada text conté un pròleg, on es descriuen els manuscrits que la contenen, la *ratio editionis* i es valora la importància de l'obra dins la producció de cada autor o dins del

context cultural en què es va escriure, i cada text conté un índex-concordances exhaustiu de tots els mots que apareixen en l'obra editada. El conjunt de volums de l'ATCA haurà de ser buidat per a la realització d'un nou diccionari històric de la llengua catalana (o bé per a la redacció d'un suplement dels diccionaris d'Alcover-Moll o de Coromines).

La secció bibliogràfica de l'ATCA és l'altra secció estrella de la publicació: els butlletins bibliogràfics, dedicats a autors o temes concrets constitueixen un veritable *status quaestionis* del coneixement científic en cada tema; les recensions, fetes per les plomes més eminentes en cada especialitat dediquen una valoració extensa i crítica a cada obra recensionada, i les notícies bibliogràfiques —que en el número 18 de l'ATCA arriben a la prodigiosa xifra de 14.337— constitueixen una síntesi objectiva del contingut de cada treball relacionat amb els autors i la llengua catalana antics. La voluntat dels autors —fonamentalment J.P.E., i més esclarissadament J. de P.— és donar una notícia objectiva de *tot* el que és publicat, en qualsevol llengua o lloc del món, que tingui relació amb els textos catalans antics. Aquesta secció ha esdevingut una obra de consulta absolutament imprescindible per a qualsevol persona que vulgui estudiar qualsevol tema relacionat amb els autors o la cultura catalana antics. Convindria que l'Institut preparés una edició en CD-ROM que recollís tota la informació de la secció bibliogràfica i els índexs de l'ATCA a fi que ràpidament i sense haver de moure de les lleixes els 18 volums de l'ATCA, es pogués consultar aquest tresor bibliogràfic que facilita d'una manera increïble l'estudi de qualsevol tema relacionat amb la nostra llengua i cultura antigues.

L'ATCA deu ser l'única obra del món que no necessita que cap autor en faci cap lloança. Qualsevol cosa que se'n pogués dir o bé es quedaria curta o bé seria ridícula. Penso que la valoració correcta d'aquesta obra i del seu autor és dir que l'ATCA és una lloança i un veritable luxe per a la llengua i la cultura catalanes. [J. F.]